

Recio, Carles: El dur despertar del malson feixista

Lacombe Lucien és un bell i esborronador film de Louis Malle. Hi narra la biografia d'un jove francès que, per patriotisme, col·labora amb els invasors nazis de la seva pàtria. Recio, Carles, però, més enllà de la ficció, sap com és de dur despertar del malson feixista. I en parla, de tot plegat.

Vicent Martí

Carles Recio i Alfaro, 20 anys, del característic barri de Russafa, València, «quasi grauer de naixement». Fill únic, viu amb sa mare, viuda d'un advocat que va faltar quan Carles feia els primers cursos de batxillerat en el col·legi dels Dominics. Va ser que es va assabentar de la preparació d'un acte en defensa de la «personalitat valenciana» a la plaça de bous de la ciutat, i va decidir, amb una colla d'amics, acudir-hi.

Era l'any 78, i amb aquella concentració s'iniciava el moviment parafeixista, que, sota el mot d'ordre de salvar la pàtria valenciana de l'invasor català, volia liquidar l'aparició del nacionalisme valencià, i minar la majoria d'esquerres que les eleccions del 77 havien deixat assentada al País Valencià. Per a Carles (13 anys, faller vocacional des de la infància, castellano parlant), no obstant això, aquella

funció va significar trobar el seu camí de Damasc: «Per a mi, va ser un acte patriòtic, d'una pàtria que no sabia ben bé què era, però a la qual em portava un sentiment irresistible».

Va eixir-ne totalment convençut de la legitimitat i la bondat dels seus sentiments: es va apuntar a un curset de valencià a Lo Rat Penat; va canviar de llengua, abandonant el castellà; va començar a concórrer al Grup d'Acció Valencianista (GAV), força de xoc del blaverisme més intransigent i violent; va negligir els estudis per dedicar-se exclusivament a fer d'herald de la valenciania. A poc a poc, pas a pas, Carles Recio va anar incorporant-se i participant activament en tots els avalots i les trifulgues que el GAV ha protagonitzat impunement els darrers anys; en alguns moments, creant a València un autèntic clima de terror: «Jo he sigut un ultra de l'ultra-valenciania».

A desgrat d'aquest tràfec tan febril

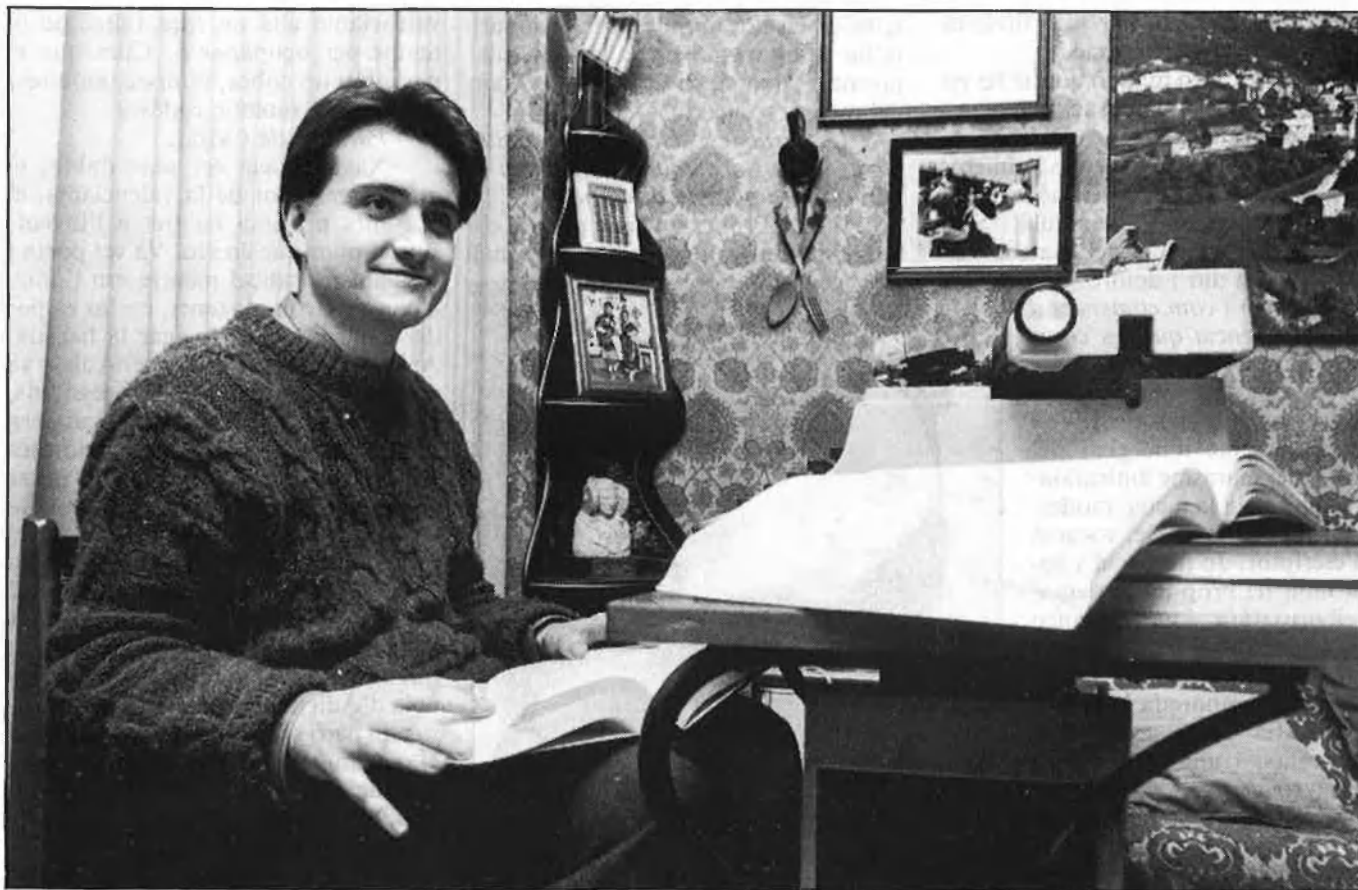
en el carrer, Recio ha trobat temps per tal de satisfer la seua màxima ambició: arribar a ser escriptor en la seua venerada llengua valenciana. I així, és autor, entre altres, de llibres i opuscles tals com *La fallera cremà*, *Tots contra ella*, *Ademuç ràpit*, *Vert amarc*. A les acaballes de l'any passat va publicar la seua obra magna: *Diccionari diferencial Valencià-Català*, que, curiosament, ha rebut crítiques ferotges de part de les parades mofificades de l'anticatalanisme local: Lo Rat Penat i l'Acadèmia de Cultura Valenciana.

La vesprada del 25 d'abril de 1985, mentre es dedicava a empastifar amb pintura blava les senyeres dels cartells del PSAN, Recio va ser agredit amb pals. Ara acaba de donar-se a conèixer la sentència del jui contra alguns militants del partit independentista, entre ells, el seu líder Josep Guia, vice-rector de la Universitat de València: dos dies d'arrestament menor i

«Quan pense en tot allò que he fet durant els últims anys, tinc la sensació de recordar un malson agradable.»

JORDI VICENT

pagament d'indemnitzacions als agredits. La sentència ha estat apel·lada.

—Carles, conta'm, ¿Com va anar l'incident amb la gent del PSAN?

—Nosaltres anàvem afegint una ratlla blava a la vora de les banderes quadribarrades dels pòsters del PSAN. Érem, Rafael Ramírez Montolíu, del GAV, comerciant; Josep Ahuir Isarte, pintor, del GAV i d'Unió Valenciana, i jo, que encara sóc membre del GAV i d'Unió Valenciana. Era de nit, i érem al cantó de l'institut Lluís Vives, enfront de l'estació del Nord. Havíem acabat de rectificar-ne uns quants, quan vam veure que se'ns acostava una colla de militants del PSAN, amb pals a la mà. Jo vaig intentar parlar amb ells, però no em feren cas: m'inflaren a garrotades. Creia que em mataven, però n'estava satisfet: era una mena de confirmació pòstuma que el violent no era jo. Després, vaig comprovar que als meus companys, també els havien calfats. Com que podia moure'm amb dificultat, un cotxe de la policia em va portar a la Casa de Socors.

—Escolta, entre els qui us va pegar, ¿hi havia Josep Guia?

—No.

—¿I això ho vas dir al jutj?

—Sí. Jo vaig declarar que havia cregut veure Guia de lluny, dirigint la

maniobra, però ell, si hi era, no va participar en l'agressió directa.

—En la sentència, el jutge afirma que vas estar quinze dies de baixa. Amb tot, aquella nit no vas dormir a casa i l'endemà anares a la concentració de la Seu, davant de la tomba d'Ausiàs Marc, on van agredir xiquets i mestres nostres...

—...i el fotògraf del Levante, Manuel Molines. Allò si que va ser un acte inequívocament feixista. Tret, potser, d'un grapat de dones que resaven a la vora de la sepultura del poeta, allò estava infestat de feixistes espanyols: no vaig veure que portaren armes de foc, però m'han confirmat que n'hi havia. Jo, en vista del panorama, vaig estar molt poc de temps.

—Parlant de fatxes espanyols, els d'Alternativa Universitària (AU) han tret un comunicat on intenten capitalitzar la condemna contra Guia, i on parlen de vosaltres com a «companeros agredidos». ¿Què n'opines?

—Aquella nit no hi havia ningú d'ells. Jo, personalment, no sóc *compañero* d'aquests senyors. Vaig participar en el fracassat acte de protesta contra el rectorat, perquè va ser immediatament després de la pallissa i encara tenia la sang encesa. No vull saber-ne res.

Amb el teu currículum, Carles, no

és d'estranyar que AU pense en tu com a companero.

Potser. No vull ni puc renunciar als aspectes més sòrdids de la meua biografia: he participat, entusiasta, en totes, o quasi, les rebentades d'actes catalanistes que han tingut lloc a València (l'afer Rosenthal va ser el més cridaner, però no el més violent), he sigut protagonista en tota classe d'iniciatives que vingueren avalades per l'etiqueta de la valencianista —des d'anar a Roma a intentar d'explicar al papa el que passava a València a cremar quadribarrades, des de fer llibres sobre l'himne fins a tirar ous a Vicent Ventura. He fet, en la lluita anticatalanista, que jo creia valencianista, tots els papers de l'auca, i no sabia com negar-ho.

Vists des del present, jo sé que la gran majoria d'aquestes actuacions no tenen un altre qualificatiu que el de feixistes, sense pal·liatius. Ara bé, dit açò, vull que s'entenga —no com a justificació sinó com a explicació— que jo sempre he actuat d'aquesta manera intolerant, perquè creia que estava salvant la meua pàtria dels enemics que volien destruir-la. He après, lentament, dolorosament, que qui està desfent la meua pàtria no són els anomenats *catalanistes*; i que, en qualsevol cas, en democràcia, les

idees no poden imposar-se a través de la intimidació i la coacció.

Quan pense en tot allò que he fet els últims anys, tinc la sensació de recordar un malson agre dolç. Dolç per la que crec puresa dels meus sentiments com a valencià, agre perquè em sent avergonyit, estafat, manipulats. Siga com siga, despertar del malson feixista és ben dur i dolorós.

—¿Quan i com comences a fer consciència que les coses no marxaven com calia?

—Trobe que allò que més m'ha ajudat a eixir-me'n —si és que ja me n'he eixit del tot— del marasme anticatalanista ha sigut la meua, modesta però insubornable, vocació d'escriptor. Jo he viscut i patit molt de prop tot el desgavell ortogràfic, i més o manco filològic, que el secessionisme lingüístic ha armat a València. Una temporada la nostra ortografia portava un fum d'accents, i una altra no en posàvem cap, per compensar. De vocabularis, n'he conegut una foltracada també: el del pare Fullana, el del GAV, el de València-2000, l'Autèntic, el no-nascut de l'Academia... Vaig acabar obsedit per la viabilitat, i per tant, per la unitat de l'idioma.

Per tal d'aclarir-me ja d'una volta, em vaig posar a preparar el *Diccionari diferencial Valencià-Català*, que acabe de publicar. Durant mesos he treballat a fons el Fabra, l'Alcover-Moll... i vaig anar descobrint, mig perplex mig esglaiat, que hi havia massa paraules iguals. La història del diccionari és la història d'una obsessió i d'una frustració. Obsessió per conèixer la veritat sobre el meu idioma; frustració per haver comprovat que el secessionisme lingüístic no té cap fonament, com no siga l'excessiva rigidesa en l'aplicació de la normativa fabriana, o del lèxic barceloní.

—¿I com l'has tret avant, el diccionari, si l'anomenes diferencial?

—Com he pogut. En alguns casos, sent coherent amb les normes de l'Academia, que m'obliga a escriure «pinc-ponc» en comptes de ping-pong o «clup» en comptes de club; d'altres voltes jugant amb localismes, sinònims, o amb castellanismes generosament acceptats pels diccionaris secessionistes... Per exemple, aquella solució, de zulu = salvatge, era emblemàtica. No podia acabar un diccionari diferencial amb una paraula que fóra

igual en els dos idiomes. El diccionari m'ha resultat una mena de fill subnormal. Això sí, m'ha ajudat a eixir del meu desconcert.

—*Les arnades instàncies secessionistes —Lo Rat Penat, l'Academia— han posat a parir el diccionari...*

—I tant. Primer que res, perquè els he posats en evidència. Jo sol, mal

«La secció de llengua de l'Acadèmia i Lo Rat Penat són Xavier Casp.»

que bé, he tret el diccionari al carrer, mentre que ells, no sols no en faran mai cap perquè saben que és impossible, sinó que ni són capaços de traure el *Diccionari de la Llengua Valenciana* que tenen paralitzat des de fa sis mesos —i que no és un diccionari sinó un vocabulari. En els cercles del valencianisme blaver tot el món sap que l'Academia és un fòssil inoperant, però ningú no diu res per allò que ha de ser una institució intocable. Els intocables, ai, s'han acabat.

—¿Les crítiques que t'ha fet Lo Rat Penat són les mateixes que ha fet públiques l'Academia?

—Idèntiques. No només les crítiques han sigut igual, sinó que les persones són les mateixes en els dos llocs: Casp i el seu parvulari. La secció de llengua de l'Academia —la nota de premsa en contra meua anava firmada per Primo Yúfera, el president, però, com no sap escriure en valencià, li la deu haver escrit algú— i Lo Rat Penat són Xavier Casp. I com ell està tan ocupat fent de parlamentari d'Unión Valenciana, i representant la

valenciana allà on faça falta, no té temps per ocupar-se'n. Com que el parvulari no cobra, tampoc no fa res, i allò és un autèntic cadàver.

—*Parla'm de Casp...*

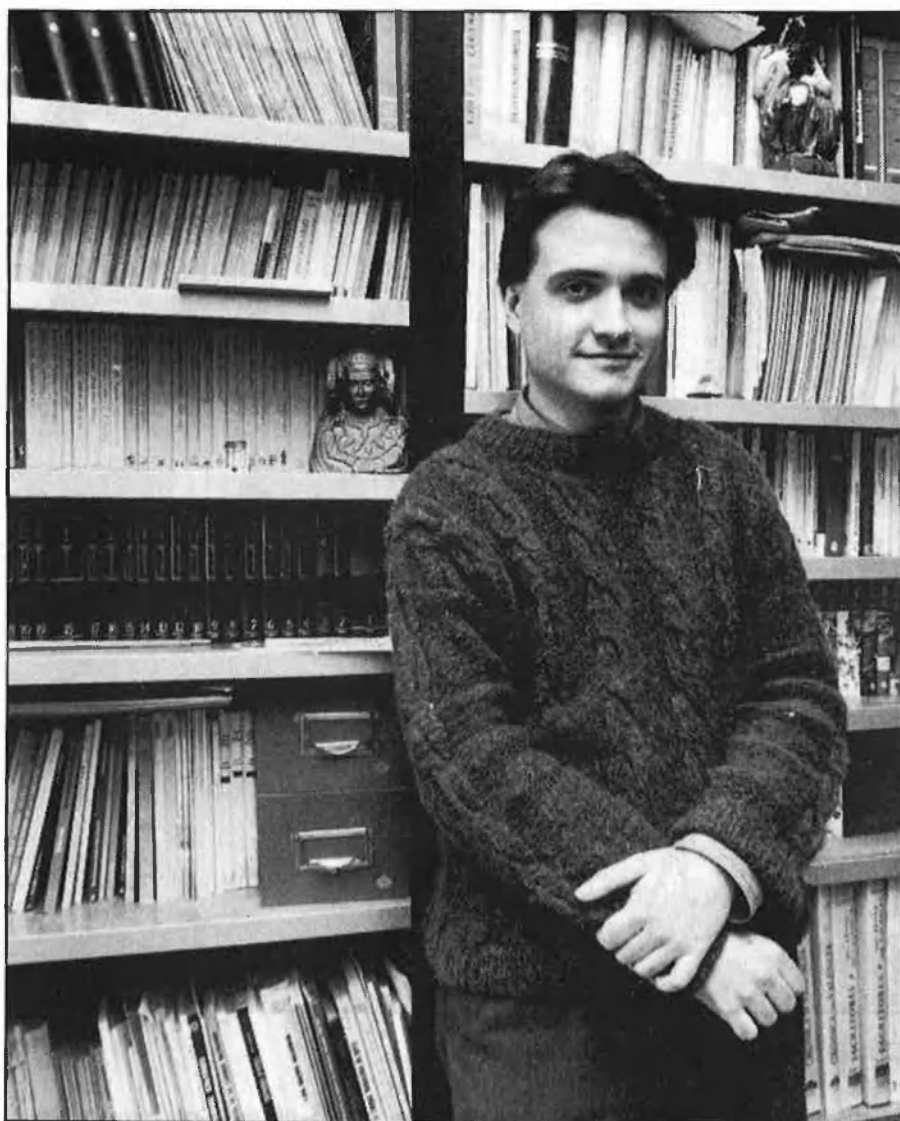
—Xavier Casp és, sens dubte, el gran triomfador de la valenciana, el que més profit li ha tret a l'invent, fins al punt que en viu. Va ser poeta i catalanista radical mentre era l'únic. Quan va ser un de tants, no ho va poder suportar, i va trencar la baralla. Amb companyia de Miquel Adlert va tractar de fonamentar el secessionisme, però allò que realment volia era muntar-se la barraqueta, com després s'ha vist: no ha estat capaç de posar en la nova ortografia els poemes de la seua etapa de catalanista, entre altres raons, perquè no li ix la rima; no fa res i no deixa fer res a ningú, no vol que ningú li faça ombra com li van fer Sanchis Guarner, Fuster, o l'Estellés; quan ja no l'ha interessat la companyia d'Adlert, l'ha arraconat en sa casa, sol però sense voler reconèixer que el seu amic Casp l'ha abandonat, després de traure-li tot el suc que ha pogut.

—¿Com veus a Miquel Adlert?

—Jo trobe que és una persona honesta. Equivocada, però honesta. Ell sí que ha transvasat les seues obres al valencià que ara propugna. Va denunciar, en un famós parlament que va fer en l'homenatge al GAV, l'actitud només anticatalana del moviment blaver i la seua incapacitat de crear res nou i sòlid. I, respecte a Casp, no vol reconèixer que Xavier va exclusivament a la seua. Crec que Miquel Adlert és un home desolat: va intentar construir un moviment nacionalista autòcton, i ha comprovat que no hi ha públic per a això, i sí massa oportunistes que ni són valencianistes ni res semblant.

¿I qui són els qui tu anomenes el parvulari?

Això de parvulari va ser una definició feliç d'Emili Miedes, hui marginat. El conformen Laura Garcia-Bru, Ximo Lanuza, Toni Fontelles... perquè te'n faces una idea, et contaré que quan vaig començar a anar a classe a Lo Rat Penat, tenia com a professora, magnífica, Rosa Arminyana. Era l'època que la voràgine anticatalanista s'havia apoderat d'aquelles institucions. Un dia, Rosa va entrar a classe molt afectada, mig plorant: «M'acaba de tirar de Lo Rat Penat el pitjor alumne que he tingut en la meua vida. El vaig aprovar perquè s'agenollà davant meu i m'ho va suplicar». Toni Fontelles era l'alumne que l'havia abordada en el corredor.

JORDI VICENT

«Vosaltres sou per a elles el dimoni.»

—Tu quasi t'has criat envoltat de ties-maries. ¿Com són, realment?

—Supose que dir-vos-ho a vosaltres pot resultar increïble o irònic, però les anomenades ties-maries, vistes de prop, són, en general, bona gent. No són sicàries a sou de ningú, no actuen per motivacions mercenàries. Són dones ingènues, manipulades, però amb una gran càrrega de noble sentiment valencià. ¿Histèriques? Vosaltres sou per a elles el dimoni: això explica, no justifica, la seua virulència.

—Parlem-ne, doncs, dels manipuladors.

—En aquest sentit, em va fer molta gràcia l'entrevista que li va fer en EL TEMPS a Emilio Attard: va quedar com un senyor, com si no tinguera res a veure amb la violència anticalanista. Encara recorde que la primera volta que el vaig veure va ser en el cantó de l'Audiència, mig amagat, mirant com passava la primera manifestació anticalanista que hi va haver: «Mi-

reu l'Attard», va dir un, «està comprovant si som prou gent per a afegir-s'hi o no». En deviem ser prou, perquè va acabar presidint, amb tota la seua cort, la mani.

UCD, i això és clar per a mi i per a molta més gent valencianista blavera des de la negociació de l'Estatut, ens va utilitzar, instrumentalitzar, per tal de fer pressió sobre un PSOE cada volta més acollonat. En aquella època nosaltres fórem la guàrdia pretoriana d'UCD, i la carn de canó de les seues maniobres polítiques. No se m'oblidarà mai com ploràrem els militants del GAV, al Teatre Talia, el 9 de març del 82, quan les Corts de Madrid no van aprovar un Estatut que arrebplegava el nom de Regne de València. Jo trobe que va ser aquell dia quan la gent més sincera del nostre valencianisme va començar a entreveure que el nostre enemic no estava a Barcelona sinó a Madrid, va començar a ser antiespanyola més que anticalanista.

—Per cert, ¿tu et sents espanyol?

—No.

—¿Què et sents?

—Valencià. Per ara, només valencià.

—Adés has dit que continues afiliat al GAV.

—Sí. No pague la quota i, abans que em tiren, me n'aniré jo.

—Ara està en hibernació, però al GAV heu tingut cada firma...

—Vam estar infiltrats, en l'etapa més conflictiva de la transició, per membres de Fuerza Nueva. Ells foren els elements més sorollosos i d'actuació més brutal de tot el grup. Més tard desaparegueren d'allí. Amb tot, encara ara els feixistes espanyols tenen tendència a buscar el GAV quan volen muntar gresca. Per exemple, Alternativa Universitaria.

El GAV, tot plegat, ha exercit el paper de força de xoc de la reacció i de plataforma per als qui volien fer carrera política.

—Lizondo, sense anar més lluny. Líder, per cert, del teu partit, Unió Valenciana.

—La meua militància en UV està en la mateixa situació que la que mantinc en el GAV. I sí, Lizondo és dels pocs elements del GAV que ha fet carrera política. Ni Manuel Zarzo, el primer impulsor, ni Orellano, el primer president, que al màxim que va arribar és a ser regidor de cementeris en l'Ajuntament, ni Martín Villalba, que para per Vinaròs, no han fet massa carrera. Lizondo, sí; encara que potser té algun grup de pressió darrere, que li dóna suport; si no, no s'entén.

—¿València-2000?

—Potser, ho ignore. El que sí que sé és que la gent de Taula Nova que pul·lula per València-2000, amb infules d'intel·lectuals, poden ser els pròxims manipuladors de les bases del valencianisme blavero. ¿Noms? Vicent Sanz, Pepe Pelejero...

—¿Tu et consideres un intel·lectual valencià?

—Crec que sóc una persona que ha fet un gran esforç en pro de la cultura valenciana. ¿Encertat? És molt dur reconèixer que has estat equivocad, que les cartes no lligaven. Això sí, el secessionisme lingüístic s'acaba amb mi.

—¿Tens por als qui han estat fins ara els teus companys de moviment?

—A la gent valencianista sincera i honesta, no. Als elements feixistes que manipulen a aquesta bona gent, sí. □